

یادداشت
بیژن بیدآباد
کارشناس اقتصادی

صندوق‌ها، راهی برای دور زدن قانون

صندوق‌های سرمایه‌گذاری امروز تبدیل به راهی برای دور زدن قوانین نرخ سود بانکی شده‌اند و برخی کارشناسان بر این باورند مادامی‌که این دست فعالیت‌ها ادامه داشته باشد امکان کاهش واقعی نرخ بهره و وجود ندارد. همین صندوق‌ها امروز به عنوان یک معضل به ویژه در بحث نرخ سود مطرح هستند. روال کنونی اجازه کاهش نرخ سود را نمی‌دهد چرا که همانطور که گفته شد این صندوق‌ها یکی از راه‌های دور زدن قوانین در نظام پولی و مالی است و راه‌های متعدد دیگری در این رابطه وجود دارد.

قوانین پولی و مالی کشور مطابق با مسائل و نیازهای روز نیست و عمر قوانینی که در این حوزه به تصویب رسیده است به بیش از سه دهه نیز در برخی موارد می‌رسد. همین امر مفرهایی را در فعالیت‌های مالی و پولی باز کرده که در حیطه رباخواری قرار دارد. با توجه به این نکته تغییر قوانین متناسب با وضعیت کنونی و با آسیب‌شناسی قوانین گذشته، نیاز واقعی امروز نظام بانکی کشور است.

هر جا قانون دچار کمبود باشد، فعال اقتصادی آن را پیدا و نسبت به استفاده از آن اقدام می‌کند. در ایران عده بسیاری از فعالان اقتصادی، فعالیت‌های خود را در چارچوب توافقات خود با طرفین انجام می‌دهند و این کاری است که مورد تایید قانون هم هست. مسأله ۱۰ قانون مدنی اصل حاکمیت قراردادهـا را برای همه اشخاص حقوقی و حقیقی قابل قبول دانسته است و افراد در چارچوب این قراردادها امکان فعالیت دارند، منوط بر اینکه این قرار داد مخالف قانون نباشد. به همین روی افراد اگر حرفه‌های قانونی را پیدا کنند، می‌توانند از آن استفاده کنند و این اسـرا را قانون هم تصریح کرده است.

قانون عملیات بانکی بدون ربا در سال ۱۳۶۲ تصویب شد. این قانون در همان زمانی که به اجرا درآمد وقتی خـام بود و قرار بر این بود که بعد از پنج سال در این باره رسیدگی شود. این اتفاق رخ نداد و اکنون بیش از ۳۰سال از اجرای این مصوبه می‌گذرد و ضعف‌های آن به مراتب عیان‌تر از گذشته است.

همین امر سبب شده که محورهای زیادی از عملیات بانکی مورد بررسی قرار نگردید و حرفه‌های قانونی با افزایش پیدا کنند، علاوه بر این بسیاری موسسات که در چارچوب فعالیت‌های بانکی فعال هستند مورد شناسایی قرار نگرفته‌اند و بسیاری فعالیت‌ها از اساس چارچوبی محدودکننده نداشته باشند. در این میان برخی از فعالان اقتصادی ای شناسایی این حرفه‌ها دست به فعالیت‌هایی می‌زند که در حیطه رباخواری می‌گنجد. مانند فعالیت شرکت‌های لیزرینگ و حتی فعالیت‌های خود نظام بانکی در نرخ بهره از قبل تعیین شده هم جزو همین دست فعالیت‌ها محسوب می‌شود.

از سوی دیگر مباحث فقهی و استدلالی توسط کارشناسان فقهی کشور مورد بررسی دقیق قرار گرفته و متناسب‌فان کارشناسان این حوزه، مسائل را به توجه به لیند پیشنهادهنده بررسی می‌کنند. به همین دلیل است که فعلی در یک جا حرام اعلام می‌شود و در جایی دیگر حلال.

این مسائل دست به دست یکدیگر دادند تا نظام بانکی ایران دچار تزلول شود و موجب شده هر فعالیت بانکی مانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری به جای فعالیت در حیطه اصلی خود، در چارچوب دور زدن قوانین به کار گرفته شود. درواقع با روپوش و رنگ و لعاب اسلامی، اقدام به فعالیت‌هایی می‌شود که تنها در چارچوب رباخواری معنا می‌دهد.

ابرزوی

پیشنهاد رسمی هندی‌ها برای توسعه میدان نفتی بینالود

شرکت ایندین اویل بزرگ‌ترین شرکت نفتی هند به ایران پیشنهاد کرد تا حق اکتشاف و تولید نفت از یک میدان کشف شده را دریافت کند تا روابط دو طرف از رابطه صرفا خریدار و فروشنده به یک رابطه استراتژیک تبدیل شود.

به گزارش فارس، نخست‌وزیر هند هفته گذشته در رس هیاتی بلندپایه برای امضای تفاهنامه همکاری اقتصادی به تهران سفر کرد.

در جریان این سفر مشخص شد که هند به دنبال افزایش واردات نفت خام از ایران است تا از این طریق بعد از لغو تحریم‌ها روابط اقتصادی و ابزرژی خود را با ایران تقویت کند.

براساس این گزارش، شرکت ایندین اویل، بزرگ‌ترین شرکت نفتی هند به ایران پیشنهاد کرده است تا حق اکتشاف و تولید نفت از یک میدان کشف شده را دریافت کند تا روابط دو طرف از رابطه صرفا خریدار و فروشنده به یک رابطه استراتژیک تبدیل شود.

ظاهر امیدان نفتی بینالود که در مجاورت میدان فرزاد B قرار گرفته است منظر هندی‌هاست زیرا در سفر وزیر نفت این کشور که اخیرا صورت گرفته است در خصوص واگذاری این میدان برای توسعه به شرکت‌های هندی صحبت‌هایی مطرح شده است. میدان نفتی بینالود یکی از میدادین نفتی ایران است که در سال ۱۳۸۸ در خلیج فارس کشف شد.

حجم نفت خام در جای این میدان ۸۰۰ میلیون بشکه و حجم نفت قابل استحصال آن نیز حدود ۷۷۶ میلیون بشکه بر آورد می‌شود. این میدان توسط شرکت دولتی نفت و گاز هند (ONGC) در بلوک فارسی در منطقه خلیج فارس کشف شده است.

۱۰مصوبه دولت بر ای اصلاح نظام بانکی

معاون اول رئیس‌جمهور از تدوین ۱۰ برنامه اصلی برای اصلاح نظام بانکی کشور خبر داد و گفت: قرار شده است این برنامه‌ها به استحضار رئیس‌جمهور برسد تا پس از تاییدوی به‌زودی ابلاغ و اجرایی شود. اسحاق جهانگیری در صفحه شخصی‌اش در اینستاگرام تاکید کرد: خبرهای خوبی از جمله کاهش موثر نرخ بین بانکی از ۲۹+۳۰ درصدا ابتدای سال ۹۴ به رقم حدود ۱۷ و ۱۸ درصد کنونی، همچنین استقبال خوبی که از اوراق بدهی دولت در بازار شده است که به معنی حضور و مشارکت موثر و معنادار مردم در اقتصاد است، آورده بودند. در این جلسه، ۱۰ برنامه اصلی برای اصلاح نظام بانکی کشور به تایید رسیده و قرار شده استحضار ریاست محترم جمهوری برسد.

میزگرد

همتی با اشاره به رویه فعلی عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری عنوان کرد

سیاست کاهش نرخ سود شکست می‌خورد

کم‌یجانی: هشدار به بانک‌ها برای تعدیل نرخ سود صندوق‌های سرمایه‌گذاری

نرخ سود سرکوب مالی را باعث شده‌ام. بنابراین بنگاه‌ها نیز از کار تولیدی دست کشیده و به سمت بازارهای بدون ریسک حرکت کردند. به این ترتیب با تشکیک صف مقابل بانک‌ها، شکست‌نگی نظام بانکی ایجاد شد. موضوعی که می‌تواند در کوتاه‌مدت به همه بخش‌های اقتصاد سرایت کند. امروز بانک مرکزی با جهتگیری برای تأمین سرمایه کوتاه‌مدت در بنگاه‌های کوچک و متوسط، سعی در بازگرداندن واحدهای تولیدی به وضعیت مطلوب خود دارد. اما انتظار این است در بلندمدت این بنگاه‌ها وارد بازار بورس شوند و از آن طریق تأمین مالی کنند.

او با اشاره به اینکه صحبت از یکپارچه‌سازی سیستم نظارتی به منزله ادغام دستگاه‌ها نیست خاطر نشان کرد: در این مقطع بیش از هر زمان دیگری نیاز به هماهنگی وجود دارد. در این راستا داشتن یک شورای هماهنگی و کمیته هماهنگی امری است که قابل بررسی در این همایش و همایش‌های دیگر است.

یک تفاهنامه سه‌جانبه

رئیس سابق سازمان بورس نیز توضیح داد: آنجا که ایجاد شورای ثبات مالی در جهت هماهنگی سیاست‌های احتیاطی در اولویت قرار داد، هماهنگی در سطح عملیاتی میان بانک مرکزی، سازمان بورس و اوراق بهادار و بیمه مرکزی در قالب تفاهنامه‌های قانونی که تبدیل به قانون و مقررات شود ضروری به نظر می‌رسد.

او اظهار داشت: بانک‌ها با ورود به بازار بورس و اوراق بهادار باید تحت نظارت قوانین این سازمان فعالیت کنند، زیرا سازمان بورس به عنوان یک مقام ناظر، بانک‌ها را به عنوان شرکت‌های فعال در بازار بورس و اوراق بهادار در نظر گرفته و شفافسازی فعالیت بانک‌ها را مورد توجه قرار می‌دهد و این امر در راستای تأمین حقوق سهامداران صورت می‌گیرد. بانک مرکزی از منظر حمایت از حقوق سپرده‌گذاران بر بانک‌ها نظارت کرده و معیارهای نظارتی مخصوص به خود را در راستای نظارت بر عملیات بانک‌ها اعمال می‌کند. بنابراین هر دو مقام ناظر در تلاش برای نظارت بر فعالیت بانک‌ها است و وجود اوراق بهادار در سرمایه‌گذاران ضروری می‌شوند و باید در هماهنگی لازم جهت بهبود در امر نظارت برخورد باشند. صالح‌آبادی تأکید کرد: تدابیر اعضای سازمان بورس و اوراق بهادار در شرکت‌های تأمین سرمایه ذی‌نفع به حساب می‌آیند. همچنین با وجود اوراق بهادار در بازارهای مالی، بانک‌ها وظیفه ضمانت این اوراق را بر عهده داشته‌اند. در چنین شرایطی، اگر ناشر اوراق بهادار به سازمان بورس مراجعه و ضامن بانکی معرفی کند، انگاه بانک مرکزی به بانک ضامن اعلام خواهد کرد که فعالیت آن را باید از منظر مدیریت ریسک مورد ارزیابی قرار دهد تا بانک در ضمانت اوراق بهادار دچار ریسک مضاعف نشود.

گروه اقتصادی

عبدالنصر همتی که این روزها در ساختمان جردن بیمه مرکزی استقرار پیدا کرده، هنوز هم دغدغه بانکی خود را دارد. رئیس سابق شورای هماهنگی بانکی‌ها میزگرد یکپارچه‌سازی نظام مالی از پشت پرده سیاست کاهش نرخ سود گفت. این قراردادها مطابق با مسائل و نیازهای این قرار داد مخالف قانون نباشند. به همین روی افراد اگر حرفه‌های قانونی را پیدا کنند، می‌توانند از آن استفاده کنند و این اسـرا را قانون هم تصریح کرده است.

قانون عملیات بانکی بدون ربا در سال ۱۳۶۲ تصویب شد. این قانون در همان زمانی که به اجرا درآمد وقتی خـام بود و قرار بر این بود که بعد از پنج سال در این باره رسیدگی شود. این اتفاق رخ نداد و اکنون بیش از ۳۰سال از اجرای این مصوبه می‌گذرد و ضعف‌های آن به مراتب عیان‌تر از گذشته است.

همین امر سبب شده که محورهای زیادی از عملیات بانکی مورد بررسی قرار نگردید و حرفه‌های قانونی با افزایش پیدا کنند، علاوه بر این بسیاری موسسات که در چارچوب فعالیت‌های بانکی فعال هستند مورد شناسایی قرار نگرفته‌اند و بسیاری فعالیت‌ها از اساس چارچوبی محدودکننده نداشته باشند. در این میان برخی از فعالان اقتصادی ای شناسایی این حرفه‌ها دست به فعالیت‌هایی می‌زند که در حیطه رباخواری می‌گنجد. مانند فعالیت شرکت‌های لیزرینگ و حتی فعالیت‌های خود نظام بانکی در نرخ بهره از قبل تعیین شده هم جزو همین دست فعالیت‌ها محسوب می‌شود.

از سوی دیگر مباحث فقهی و استدلالی توسط کارشناسان فقهی کشور مورد بررسی دقیق قرار گرفته و متناسب‌فان کارشناسان این حوزه، مسائل را به توجه به لیند پیشنهادهنده بررسی می‌کنند. به همین دلیل است که فعلی در یک جا حرام اعلام می‌شود و در جایی دیگر حلال.

این مسائل دست به دست یکدیگر دادند تا نظام بانکی ایران دچار تزلول شود و موجب شده هر فعالیت بانکی مانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری به جای فعالیت در حیطه اصلی خود، در چارچوب دور زدن قوانین به کار گرفته شود. درواقع با روپوش و رنگ و لعاب اسلامی، اقدام به فعالیت‌هایی می‌شود که تنها در چارچوب رباخواری معنا می‌دهد.

گروه: اقتصادی

بلاومبرگ در گزارشی نوشت: پادشاهی عربستان متحدهاان خود در خلیج فارس را بسنج کرده در مطمئن شود بازگشت ایران به اقتصاد جهانی به این پیش‌بینی انجام نمی‌گیرد. به گزارش اسپسنا، این پایگاه خبری امریکایی با بررسی اقدامات ضد ایرانی عربستان نوشت: عربستان سعودی نتوانست مانع امضای توافق استراتژیک تبدیل شود.

به گزارش فارس، نخست‌وزیر هند هفته گذشته در رس هیاتی بلندپایه برای امضای تفاهنامه همکاری اقتصادی به تهران سفر کرد.

در جریان این سفر مشخص شد که هند به دنبال افزایش واردات نفت خام از ایران است تا از این طریق بعد از لغو تحریم‌ها روابط اقتصادی و ابزرژی خود را با ایران تقویت کند. براساس این گزارش، شرکت ایندین اویل، بزرگ‌ترین شرکت نفتی هند به ایران پیشنهاد کرده است تا حق اکتشاف و تولید نفت از یک میدان کشف شده را دریافت کند تا روابط دو طرف از رابطه صرفا خریدار و فروشنده به یک رابطه استراتژیک تبدیل شود.

ظاهر امیدان نفتی بینالود که در مجاورت میدان فرزاد B قرار گرفته است منظر هندی‌هاست زیرا در سفر وزیر نفت این کشور که اخیرا صورت گرفته است در خصوص واگذاری این میدان برای توسعه به شرکت‌های هندی صحبت‌هایی مطرح شده است. میدان نفتی بینالود یکی از میدادین نفتی ایران است که در سال ۱۳۸۸ در خلیج فارس کشف شد.

حجم نفت خام در جای این میدان ۸۰۰ میلیون بشکه و حجم نفت قابل استحصال آن نیز حدود ۷۷۶ میلیون بشکه بر آورد می‌شود. این میدان توسط شرکت دولتی نفت و گاز هند (ONGC) در بلوک فارسی در منطقه خلیج فارس کشف شده است.

نوع صندوق‌ها فراهم شد. از سال ۱۳۸۸ نیز رفته رفته بر تعداد آنها افزوده شده و تا پایان سال ۱۳۹۳ دارای تحت مدیریت انواع صندوق‌ها به بیش از ۷۰۰۰ میلیارد تومان رسیده است. اما این صندوق‌ها خود انواع مختلفی دارند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار یا درآمد ثابت، صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مختلط و... بنا بر این طیف مختلف است که علی‌صالح‌آبادی رئیس سابق سازمان بورس گفت: در صورتی که منابع این صندوق‌ها نازد بانک سرمایه‌گذاری شود، بانک حق ندارد به آنها نرخ سود متفاوتی بدهد. او افزود: اخیرا بانک مرکزی طی بخشنامه‌ای اعلام کرده این صندوق‌ها برای بانک به عنوان مشتری VIP تلقی شود.

با وجود بخشنامه‌ها و ابلاغیه‌های متعدد اما همچنان بحث نظارت گیرهای زیادی دارد. از این موضوع حتی مورد تایید همتی رئیس بیمه مرکزی هم قرار گرفت. او توضیح داد: بانک مرکزی امروز قرار است ۲۰ درصد نظارت موثر خود را اعمال کند و ۸۰ درصد از نظارت لازم الاجرا خارج از توان این دستگاه است. او همچنین اظهار کرد: در حال حاضر در بازار مالی ما، کسانی که ریسک‌پذیری می‌پذیرند، بازدهی بیشتری دارند و در مقابل افراد با ریسک بیشتر، بازدهی کمتری دارند

نوع صندوق‌ها فراهم شد. از سال ۱۳۸۸ نیز رفته رفته بر تعداد آنها افزوده شده و تا پایان سال ۱۳۹۳ دارای تحت مدیریت انواع صندوق‌ها به بیش از ۷۰۰۰ میلیارد تومان رسیده است. اما این صندوق‌ها خود انواع مختلفی دارند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار یا درآمد ثابت، صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مختلط و... بنا بر این طیف مختلف است که علی‌صالح‌آبادی رئیس سابق سازمان بورس گفت: در صورتی که منابع این صندوق‌ها نازد بانک سرمایه‌گذاری شود، بانک حق ندارد به آنها نرخ سود متفاوتی بدهد. او افزود: اخیرا بانک مرکزی طی بخشنامه‌ای اعلام کرده این صندوق‌ها برای بانک به عنوان مشتری VIP تلقی شود.

با وجود بخشنامه‌ها و ابلاغیه‌های متعدد اما همچنان بحث نظارت گیرهای زیادی دارد. از این موضوع حتی مورد تایید همتی رئیس بیمه مرکزی هم قرار گرفت. او توضیح داد: بانک مرکزی امروز قرار است ۲۰ درصد نظارت موثر خود را اعمال کند و ۸۰ درصد از نظارت لازم الاجرا خارج از توان این دستگاه است. او همچنین اظهار کرد: در حال حاضر در بازار مالی ما، کسانی که ریسک‌پذیری می‌پذیرند، بازدهی بیشتری دارند و در مقابل افراد با ریسک بیشتر، بازدهی کمتری دارند

اقتصادبین‌الملل

بلاومبرگ گزارش داد

پلان B عربستان سعودی برای جلوگیری از خیز اقتصادی ایران

«ویال یونایتد سرویس» انگلیس در مصاحبه با بلاومبرگ اظهار کرد: تلاش سعودی‌ها نمی‌تواند در سطح جهانی مانع ایران شود، اما آنها تا جایی که می‌توانند فشار بر ایران را افزایش داده‌اند تا نفوذ سیاسی و اقتصادی این کشور را محدود کنند، اما یک مانع برای سعودی‌ها، سانسیر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس هستند که حضورشان در این تلاش مهم به شمار می‌رود اما ممکن است کاملاً عربستان را همراهی نکنند.

بحرین در میان شش عضو شورای همکاری خلیج فارس تنها کشوری بوده که با قاطع روابط دیپلماتیک با تهران در سال جاری، سعودی‌ها را همراهی کرده است. کویت در ماه ژانویه سفیرش در تهران را فرخواند و امارات متحده عربی روابط دیپلماتیک خود با ایران را به سطح کاردار تنزل داد.

امارات متحده عربی نسبت به عربستان منافع بیشتری دارد زیرا ایران پس از هند و چین، سومین شرکت تجاری بزرگ این کشور در سال ۲۰۱۵ بوده است.

اقتصادبین‌الملل

بلاومبرگ گزارش داد

پلان B عربستان سعودی برای جلوگیری از خیز اقتصادی ایران

امسال کنفرانس هواپیمایی ایران را به دلیل تنش سیاسی لغو کرد. مایک براون، مدیر این گروه در مصاحبه با بلاومبرگ اظهار کرد: در حال حاضر حساسیت‌های زیادی در ارتباط با ایران در منطقه وجود دارد. از این‌رو به این نتیجه رسیده‌ام که اکنون زمان مناسبی برای برگزاری کنفرانس مربوط به ایران نیست.

عربستان سعودی همچنین از نفت به عنوان سلاح در مقابل ایران استفاده می‌کند. در آستانه نشست ماه گذشته دوحه که تولیدکنندگان بزرگ نفت قصد داشتند برای تثبیت تولید مذاکره کنند، شاهزاده محمد بن سلمان، جانشین ولیعهد عربستان در دو مصاحبه با بلاومبرگ گفت: عربستان به شرطی با توافق فریز نفت موافقت خواهد کرد که ایران هم در این توافق مشارکت کند. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود.

عربستان سعودی همچنین از نفت به عنوان سلاح در مقابل ایران استفاده می‌کند. در آستانه نشست ماه گذشته دوحه که تولیدکنندگان بزرگ نفت قصد داشتند برای تثبیت تولید مذاکره کنند، شاهزاده محمد بن سلمان، جانشین ولیعهد عربستان در دو مصاحبه با بلاومبرگ گفت: عربستان به شرطی با توافق فریز نفت موافقت خواهد کرد که ایران هم در این توافق مشارکت کند. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود.

عربستان سعودی همچنین از نفت به عنوان سلاح در مقابل ایران استفاده می‌کند. در آستانه نشست ماه گذشته دوحه که تولیدکنندگان بزرگ نفت قصد داشتند برای تثبیت تولید مذاکره کنند، شاهزاده محمد بن سلمان، جانشین ولیعهد عربستان در دو مصاحبه با بلاومبرگ گفت: عربستان به شرطی با توافق فریز نفت موافقت خواهد کرد که ایران هم در این توافق مشارکت کند. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود.

عربستان سعودی همچنین از نفت به عنوان سلاح در مقابل ایران استفاده می‌کند. در آستانه نشست ماه گذشته دوحه که تولیدکنندگان بزرگ نفت قصد داشتند برای تثبیت تولید مذاکره کنند، شاهزاده محمد بن سلمان، جانشین ولیعهد عربستان در دو مصاحبه با بلاومبرگ گفت: عربستان به شرطی با توافق فریز نفت موافقت خواهد کرد که ایران هم در این توافق مشارکت کند. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود. این امر مانع از کاهش قیمت نفت می‌شود.